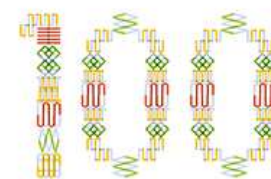

Pašvaldības loma Dziesmu svētku tradīcijas saglabāšanā

Rīgā 2016.gada 2.novembrī

Atkurtai Lietuvai

Ikvēpti ateities

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA

Pašvaldību lielumi

Iedzīvotāju skaits	Pašvaldību skaits	Daļa
0-30.000	18	30
30.000-50.000	23	38
50.000-70,000	10	17
70.000-100.000	4	7
100.000+	5	8
Kopskaitā	60	100
Vismazākā pašvaldība – Neringa – 3024 iedzīvotāji Vislielākā pašvaldība – Viļņas pilsēta – 543.207 iedzīvotāju Vidējais pašvaldības lielums – 58.100 iedzīvotāju		

Tiesību akti

- Lietuvas Republikas Konstitūcija
- LR vietējās pašvaldības likums
- LR dziesmu svētku likums
- LR kultūras centru likums

Pašvaldību funkcijas

- **Patstāvīgās.** Šīs funkcijas pašvaldības veic saskaņā ar Konstitūciju un ar likumiem piešķirto kompetenci, **saistībām pret sabiedrību un tās interesēs.** Īstenojot minētās funkcijas, pašvaldībai piemīt Konstitūcijas un likumos noteiktā lēmumu iniciatīva, to pieņemšanas un īstenošanas brīvība, kā arī tās ir atbildīgas par patstāvīgu funkciju izpildi.
- **Valsts** (valsts deleģētas pašvaldībām). Tās ir valsts funkcijas, kas saskaņā ar likumiem ir deleģētas pašvaldībām, ņemot vērā iedzīvotāju intereses. Pašvaldībām, īstenojot minētās funkcijas, ir likumos noteikta lēmumu pieņemšanas brīvība. Pašvaldību darbību minēto funkciju īstenošanā ierobežo valsts institūciju un (vai) amatpersonu lēmumi.

Patstāvīgā pašvaldību funkcija

- Iedzīvotāju **vispārējas kultūras attīstība** un etnokultūras sargāšana (dalība kultūras attīstības projektos, muzeju, teātru, kultūras centru un citu kultūras iestāžu dibināšana, reorganizēšana, pārkārtošana, likvidēšana un to darbības uzraudzība, pašvaldību publisko bibliotēku dibināšana, reorganizēšana, pārkārtošana un to darbības uzraudzība)

Pašvaldību funkcijas

- ❧ Gādā par mākslas kolektīvu dibināšanu, to darbības uzlabošanu, bērnu un jaunatnes mākslas audzināšanu;
- ❧ Rada pienācīgus darbam apstākļus mākslas kolektīvu vadītājiem, speciālistiem, gādā par darba samaksas sistēmas īstenošanu;
- ❧ Rada apstākļus mākslas kolektīvu vadītāju, citu speciālistu kvalifikācijas celšanai;

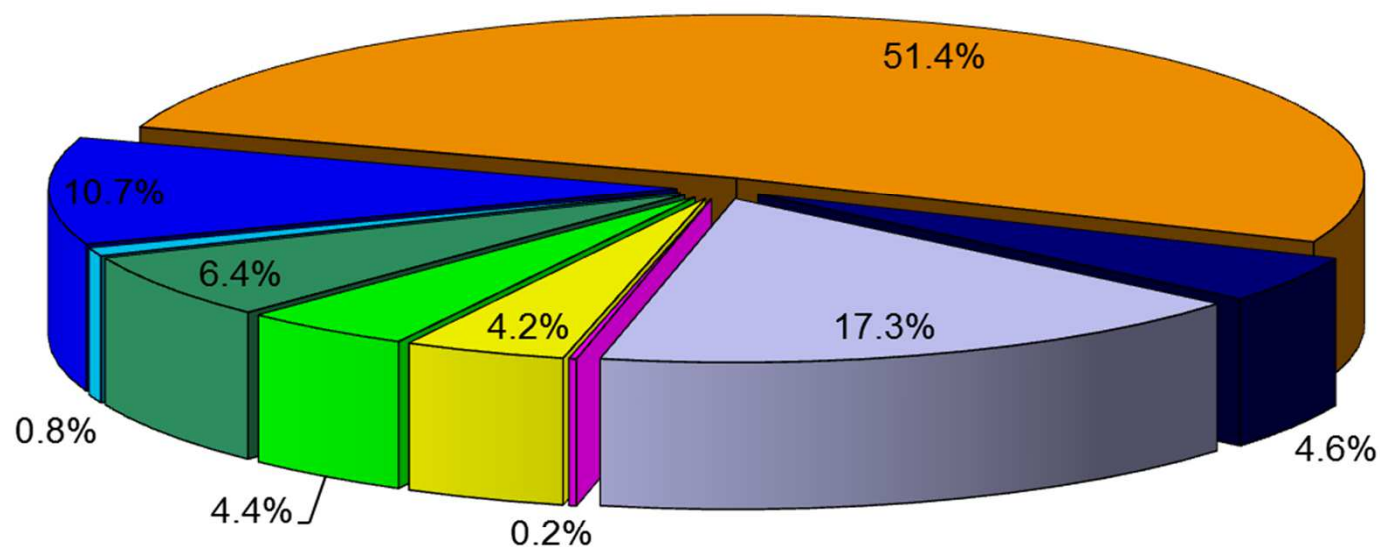

Pašvaldību funkcijas

- ❧ Nodrošina mākslas kolektīvus ar tautas tērpiem, mūzikas instrumentiem;
- ❧ Veicina un atbalsta mākslas kolektīvu koncertdarbības, dalību republikāniskajos un reģionālajos pasākumos– konkursos, festivālos, svētkos;
- ❧ rīko pilsētas, rajona dziesmu svētkus.

Pašvaldību izdevumu struktūra

■ Bendrosios valstybės paslaugos	■ Viešojo tvarka
■ Vietos ekonomika	■ Aplinkosauga
■ Būstas	■ Sveikatos apsauga

Kultūras centru tīkls Lietuvā

- ❧ Lietuvas nacionālais kultūras centrs
- ❧ Pašvaldību kultūras centri -156
- ❧ Kultūras centru filiāles un apakšvienības - 475
- ❧ Citas kultūras iestādes – 95
- ❧ Kultūras centriem, atbilstoši noteiktajiem kritērijiem, tiek piešķirtas kategorijas (augstākā, pirmā, otrā, trešā).

Kultūras centri

- ❧ Mūsdienu KC maina savu darbību, piedāvā plašāku un dažādāku kultūras un izglītojošu pakalpojumu spektru.
- ❧ KC tīkls ir pietiekami blīvs, materiālā bāze pastāvīgi atjaunojama un modernizējama. Šajā nolūkā tiek piešķirti 70 % no kultūrai pašvaldībām piešķiramiem līdzekļiem.
- ❧ Kultūras iestāžu, kuras darbojas efektīvi, darbība ir galvenais instruments, lai sasniegtu vispārējos pašvaldības un valsts mērķus kultūras jomā.
- ❧ 2015.gadā KC apmeklējušas 8.720.958 personas.

Mākslas kolektīvi

∞ Kultūras sistēmā darbojas 3877 kolektīvi, kuros ir 56138 dalībnieki, no tiem 2996 amatieru mākslas kolektīvi – 37270 dalībnieku (no tiem 12587 bērni);

Amatieru mākslas kolektīvi kultūras iestādēs

Visvairāk kolektīvu

Paņevėžas raj. pašvaldība	164
Kaunas raj. pašvaldība	143
Pasvales raj. pašvaldība	138
Raseiņu raj. pašvaldība	128
Radviliškų raj. pašvaldība	119
Mažeikų raj. pašvaldība	115
Ukmergės raj. pašvaldība	113
Šauļu raj. pašvaldība	111
Varėnas raj. pašvaldība	111
Kretingas raj. pašvaldība	107

Vismazāk kolektīvu

Alītas pilsētas pašvaldība	5
Kaunas pilsētas pašvaldība	10
Palangas pilsētas pašvaldība	11
Kazlu Rūdas pašvaldība	13
Pağėgu pašvaldība	13
Neringas pašvaldība	13
Klaipėdas pilsētas pašvald.	15
Birštonas pašvald.	17
Šalčininku raj. pašvaldība	19

Pasākumi

- ☞ Katru gadu pašvaldību KC organizē vairāk nekā 49 000 pasākumu
- ☞ No tiem ap 20 000 pasākumu, kas ir saistīti ar tradicionālo kultūru;
- ☞ Ap 1500 pasākumu, kas ir veltīti dziesmu svētku tradīcijas turpināšanai un saglabāšanai.

Reģionālie pasākumi

- ❧ Par tradicionāliem ir kļuvuši reģionālie dziesmu svētki Kauņā, Klaipēdā, Pluņģē, Paņevēžā, Tauragē, Tēlšos, Švenčjoņos, Utenā un citās pilsētās. Tā ir ne tikai liela pieredze dziesmu svētku dalībniekiem, bet arī vienlaikus Dziesmu svētku tradīciju popularizēšana.
- ❧ Starpvalstu reģionālie dziesmu svētki (2007.-2013.) Aukštaitijas (Lietuva) un Latgales (Latvija). Piedalījās vairāk nekā 3000 abu valstu muzikantu, dejotāju, dziedātāju, tautas mākslinieku u.c. kultūras nozaru pārstāvju.

Pašvaldību pasākumi

- ❧ Pašvaldības apstiprina mākslas kolektīvu popularizēšanas un atbalstīšanas programmas, paredz līdzekļus to darbību finansējumam: kostīmu, iekārtu iegādēm, sagatavošanās un dalībai pasākumos un svētkos, citām mākslas kolektīvu aktivitātēm.
- ❧ Gandrīz katrā pašvaldībā notiek ikgadējie atsevišķu mākslas žanru festivāli, konkursi vai svētki.
- ❧ Rajonu un/vai pilsētu dziesmu svētki visbiežāk notiek katru otro gadu un tie jau kļūst par tradicionālajiem.
- ❧ Piedalās pašvaldības skolēnu, pieaugušo mākslas kolektīvi, kaimiņos esošu pašvaldību un partneru pašvaldību no citām valstīm mākslas kolektīvi.

Pašvaldību pieredzes

- ☞ Paņevēžas raj. pašvaldība no 1992.gada kultūras darbību veicina pateicoties dažādu žanru mākslas kolektīvu pasākumiem. Tāda sistēma ietekmējusi spēcīgu mākslas kolektīvu skaita izaugsmi, jaunas paaudzes izglītošanu, mākslas vadītāju kvalifikācijas celšanu. (1992.gadā darbojās 3 kapelas, bet 2016.gadā - 17).
- ☞ Lazdiju raj. pašvaldībā 2014.gadā dziesmu svētkiem gatavojās 11 kolektīvu, bet 2017.gadā – 18.

Sadarbība

- ❧ No 2005.gada par kopīgiem Valsts un pašvaldību līdzekļiem (līdzekļi tiek piešķirti pēc līdzfinansējuma principa - 50 % piešķir Lietuvas nacionālais kultūras centrs (LNKC), 50% -pašvaldības) tiek iegādāti tautastērpi un mūzikas instrumenti.
- ❧ No 2016.gada kultūras darbinieku kvalifikācijas celšana ir uzticēta LNKC. Cerams, ka tiks izstrādātas kvalifikācijas celšanas programmas visiem kultūras sistēmā strādājošiem darbiniekiem.

Problēmas - 1

- ❧ Sakarā ar iedzīvotāju skaita samazināšanos – migrācija un iedzīvotāju novecošana, pašvaldības optimizē kultūras iestāžu tīklu. KC kļūst par filiālēm vai apakšvienībām.
- ❧ Skolēnu mākslas kolektīvu darbības paplašināšana tiek attiecināta ne tikai uz finanšu resursu palielināšanu, bet arī uz jaunās paaudzes pašizteiksmes vajadzību pieaugumu, un to apmierināšanai piedāvājama pieprasījuma apjomu.
- ❧ Īpaši aktuāls kļūst kompetentu, bērniem pievilcīgu, radošu kolektīvu vadītāju jautājums. Tādu vadītāju mākslas – pedagoģiskā sagatavošana un šīs specialitātes prestižas palielināšana neapšaubāmi ļautu jau tuvākajā perspektīvā saglabāt Dziesmu svētku tradīciju.

Problēmas - 2

- ❧ Nepietiekama valsts uzmanība reģionu kultūras atbalstam
- ❧ Cilvēku kulturālā pasivitāte;
- ❧ Dažādu institūciju sadarbības trūkums, funkciju dublēšana;
- ❧ Mazas kultūras darbinieku algas;
- ❧ Neizmantojami vai neracionāli izmantojami skolēna groziņa līdzekļi, kā arī nepietiekams biznesa atbalsta;
- ❧ Kultūras speciālistu trūkums.

∞ Paldies par uzmanību

∞ Jons Mickus, LSA padomnieks

